

Preek over HC Zondag 11

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 9:1,6,7,8

Gebed

Schriftlezing: Lucas 18:31 – 19:10

Zingen: Gez. 80:1,2,3,4

Tekst: Zondag 11

Preek

Zingen: Lb. 436:1,3,7

Geloofsbelijdenis

Zingen: Ps. 118:1,8,9

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 106:1,2,3,4

Zegen

Gehouden te: Baflo, 07-09-14 (14.30 u.)

Preek

Thema: Jezus zoekt en redt wat verloren is

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Verlossen = redden

'God de Zoon en onze verlossing'. Dat staat in de catechismus boven zondag 11. Dat opschrift slaat op de zondagen 11-19. Daar gaat het over het middengedeelte van de Apostolische Geloofsbelijdenis. Het 'middenveld' van de heilige leer wordt dat wel genoemd. Wat we belijden aangaande onze Heer Jezus Christus, wie hij is en wat hij doet.

De catechismus zet dat onder de noemer van de verlossing. God de Vader en onze schepping, God de Zoon en onze verlossing, God de Heilige Geest en onze heiliging. Maar wat is nu verlossing?

Het is in de kerk en de christelijke leer een heel vertrouwde term. We hebben het er vaak over. Met het risico dat het een afgesleten uitdrukking vormt, die wij anno 2014 niet echt meer begrijpen. Woorden krijgen een andere lading of een andere kleur. Dat is bij het woord verlossing ook zo.

Ga maar na. Een verloskundige is geen bevrijder of iemand die deskundig is in het vergeven van zonden. Een verloskamer is niet een vertrek waar vergeving van zonden of bevrijdingsdienst wordt beoefend.

Dus er zitten wat haken en ogen aan het begrip verlossen, verlossing, verlosser. We begrijpen wel, dat het te maken heeft met 'losmaken'. Het woord 'los' zit er in. Je zit klem, bekneeld of gevangen. En dan kom je weer los. Je wordt verlost. Wij zeggen dan ook: Je wordt bevrijd; je wordt gered.

Verlossen is redden, bevrijden. En kwade machten en claims verbreken. Van de zonden, de duivel en de dood bijvoorbeeld. Dat is precies wat Jezus kwam doen op aarde. Daarvoor heeft zijn Vader hem naar zijn volk en naar de wereld gestuurd. Daarin ligt zijn identiteit, zeggen wij dan.

De catechismus vraagt:

"Waarom wordt de Zoon van God Jezus, dat is Verlosser genoemd?"

Antwoord:

"Omdat Hij ons verlost van al onze zonden, en omdat er bij niemand anders enig behoud te zoeken en te vinden is."

Voor een goed begrip: het gaat er niet om dat wij veel óver Jezus weten, maar dat wij ín hem geloven, als onze redder, de redder van zijn volk en de redder van de wereld.

Wie of wat moet er dan verlost, dat is gered, worden? Dat lezen we onder andere in Lucas 19:10. Jezus zegt daar:

"De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was."

Jezus zegt dat op de dag dat aan Zacheüs en zijn huis redding geschonken is. Hierbij sluit ik aan in het thema van de preek.

Jezus zoekt en redt wat verloren is.

Namelijk: a. een verloren mens; b. een verloren huis; c. een verloren volk; d. een verloren wereld.

2. Een verloren mens

Wat een koddig gezicht! Daar rent een klein, dik mannetje voor de menigte uit. Kijk, hij klimt in een boom! Dat doe je toch niet?! Boompje klimmen is iets voor jongens voor jongens van een jaar of twaalf. Niet voor volwassen mannen van middelbare leeftijd. En zeker niet voor kleine, gezette mannetjes.

O, ik zie het al, het is Zacheüs. Die is klein van stuk. En hij is rijk. Dat zal wel zichtbaar geweest zijn aan een welvarend uiterlijk, stel ik mij zo voor. Als chef-tollenaar hoeft hij geen zware lichamelijke arbeid te verrichten. Hij heeft een zittend beroep. En dat heeft uitwerking op je postuur.

Vandaag doet Zacheüs iets, wat hij anders nooit doet: rennen en in een boom klimmen. De mensen kijken en wijzen hem na. "Hé, kijk. Moet je Zacheüs eens zien!" De mensen van Jericho kennen hem. Hij is niet geliefd. Hij is een belastinginner, die heel goed aan zijn eigen portemonnee denkt. Het imago van inhaligheid, zakkenvullerij en corruptie kleeft hem aan.

Maar ja, vandaag is Zacheüs nieuwsgierig naar Jezus. Hij wil hem zien. Ongetwijfeld heeft hij van hem gehoord. Nu Jezus door Jericho komt heeft hij de kans om hem te bekijken. Maar dat valt niet mee, als je klein van stuk bent en de mensen rijen dik langs de weg staan en om Jezus heen dringen.

Zacheüs wil niet echt naar Jezus toe. Hij wil alleen maar kijken. En een wilde vijgenboom is een geschikte waarnemerspost. Hij heeft sterke, laaghangende takken. Ook niet zo heel moeilijk om in te klimmen. Je zit boven de mensen en je kunt de optocht goed bekijken.

Lucas heeft Zacheüs bij ons geïntroduceerd als een onverwachte persoon.

"Er was daar (in Jericho) een man die Zacheüs heette, een rijke hoofdtollenaar."

Hij probeert Jezus te zien te krijgen.

Jezus is dan op weg naar Jeruzalem. Heel bewust. De Meester heeft pas nog zijn leerlingen apart genomen en hun opnieuw verteld, waarvoor hij naar Jeruzalem gaat. Om te worden uitgeleverd, bespot en gedood. Om op die manier in vervulling te laten gaan wat de profeten hebben geschreven over de Mensenzoon.

Jericho ligt voor Jezus op de route naar Jeruzalem. Niet alleen omdat je daar nu eenmaal langs moet, als je vanuit het Jordaandal naar Jeruzalem wilt. Voor Jezus is de hoofdweg naar Jeruzalem een traject op zijn lijdensweg. De weg die voor Gods volk de weg van de redding betekent. Ook al hebben de mensen dat vandaag nog niet door. Zelfs de leerlingen niet. Ze snappen er niets van.

Jezus' werkprogram brengt hem door Jericho. Jezus benoemt dat ook, al hij Zacheüs ziet en naar beneden roept.

"Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven."
(Luc. 10:5)

Dat is het moeten van Gods opdracht en Gods plan.

Jezus spreekt met gezag. Hij ziet Zacheüs wel zitten. Anders dan de mensen van Jericho. Hij loopt niet met een boog om hem heen. Hij draait zijn hoofd niet weg van deze zondaar, die zo op geld is belust en op rijkdom gesteld. Een mens, die zonder dat hij het beseft, vast zit aan de macht van het geld. Aan de macht van de zonde. Hij is een verloren mens. Verloren voor God eigenlijk, vanwege zijn zondige leven. Verloren in de klem van de geldzucht.

Maar Jezus ziet hem, kijk hem in liefde aan. Hij wil Zacheüs werkelijk ontmoeten. Hij zoekt hem, terwijl Zacheüs uit zijn buurt probeerde te blijven. Hoe nieuwsgierig hij ook was.

Langs de reddingsweg, die Jezus moet gaan, staat vandaag het huis van een verloren zondaar Zacheüs, de hoofdtollenaar van Jericho.

Redding is dus heel persoonlijk. Mensen die gered moeten worden hebben een naam. Zacheüs of... Vul je eigen naam maar in. Want ook ik ben een verloren mens vanuit mijzelf en door mijn zonde. Ik heb redding nodig om bij God te kunnen horen en deel te hebben in Gods koninkrijk. U ook en jij...

3. Een verloren huis

Jezus zoekt en ziet Zacheüs. En hij roept hem met gezag.

"Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven."

De Heer Jezus vordert met gezag het huis van de rijke Zacheüs om daar te verblijven. Om daar de maaltijd te gebruiken en te overnachten. Zacheüs wilde alleen waarnemer zijn. Jezus wil hem werkelijk ontmoeten en hem redden. Bevrijden uit de klem van de zonde en de geldzucht.

En niet alleen de persoon Zacheüs, maar ook zijn huis. In de Bijbel en bij God zijn mensen nooit alleen maar individuen. Altijd leven ze in een gemeenschap van een huis, van een volk. Abraham en zijn nageslacht.

Het huis is belangrijk. Niet alleen je woning, maar het huis als gezin, familie, gemeenschap van mensen, die met elkaar verbonden zijn. Dat moeten we hier ook in de gaten houden.

"Ik moet vandaag in jouw huis verblijven, Zacheüs," zegt Jezus. "Want dat huis is verloren. Dat huis moet gered worden. Jij en je huis. Ik leg er beslag op. Ik wil er vanaf vandaag heer over zijn."

Jezus' machtwoord verandert Zacheüs op slag. Hij laat zich snel uit de boom zakken en ontvangt Jezus met vreugde in zijn huis. Wat Jezus' reddende woord met hem doet, verklaart Zacheüs plechtig. Hij gaat er voor staan.

"Kijk, Heer, de helft van mijn bezittingen geef ik aan de armen, en als ik iemand iets heb afgeperst vergoed ik het viervoudig." (Luc. 19:8)

En dan zegt Jezus – niet zozeer tot Zacheüs, maar tot de mensen in de omgeving, die erbij zijn, wel met het oog op de veranderde hoofdtollenaar.

"Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen." (Luc. 19:9)

Dat is het evangelie van de verlossing. Dat is heel concreet redding, bevrijding uit de macht van de zonde. In dit geval de zonde van de geldzucht, die Zacheüs in zijn greep had.

De Redder op weg naar het kruis bevrijdt dit verloren huis. Vandaag, op datzelfde moment dat Jezus zijn woorden spreekt.

Een rijke zondaar leert geven. Zacheüs verandert compleet. Hij wordt bevrijd. Dat is een nog groter wonder dan dat een blinde bedelaar weer kan zien. Toen dat gebeurde loofde de schare God.

Nu blijft het angstig stil. En ze komen niet verder dan wat gemopper. Men heeft geen oog voor het wonder van deze redding. Terwijl dit werkelijke redding is, redding van de zonde.

Ook voor Zacheüs geldt, wat Jezus tegen de anonieme blinde bedelaar aan de andere kant van Jericho zei: *"Uw geloof heeft u gered."*

Het geloof in Jezus, de Redder, is de enige weg tot behoud voor mensen, voor u en voor mij. Hij zoekt u en wil u redden. U en uw huis. Vandaag, als je zijn stem hoort en in hem gelooft.

4. Een verloren volk

Jezus zoekt en redt wat verloren is. Dat typeert de Mensenzoon. Het is zijn leven. Het is zijn identiteit, zeggen wij. Dat zit al in zijn naam: Jezus, Redder. De HEER redt. Hij kreeg niet voor niets de naam Jezus. Al voor zijn geboorte noemde God zelf die naam.

Gods engel zei tegen Jozef:

"Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de heilige Geest. Ze zal een zoon baren. Geef hem de naam Jezus, want hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden." (Mat. 1:20,21)

En dezelfde of een andere engel zei tegen de herders in het veld van Efrata:

"Vandaag is in de stad van David voor jullie een redder geboren. Hij is de messias, de Heer." (Luc. 2:11)

Geboren Redder is Jezus. Verlosser, Zaligmaker, Heiland, zeggen we ook wel. En al die termen hebben een eigen kleur en nuance.

In het Oude Testament was de HEER al bezig met de redding van zijn volk. Vanaf Genesis 2 via de uittocht uit Egypte tot en met de bevrijding van het juk van Babel. En de beloofde redder kwam steeds dichterbij.

Lucas vertelt dat de Redder Jezus er is. Hij gaat onder zijn volk rond met de boodschap van redding uit de macht van de zonde en de dood. Hij demonstreert dat door heel veel mensen te genezen van hun ziekten of los te rukken uit de bezettende macht van demonen.

Hij laat daarmee zien dat Gods volk in feite een verloren volk is. En dat hij het komt redden.

De mensen voelen helemaal niet dat ze een verloren volk zijn. Ze zijn toch het uitverkoren volk van God? Het nageslacht van Abraham. En ze kijken neer op een zondig man als Zacheüs. Dat is in hun ogen een verloren mens.

Maar juist bij Zacheüs maakt Jezus duidelijk dat het hele volk redding nodig heeft. *"Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen, want ook hij is een zoon van Abraham."*

Zoon van Abraham zijn is geen automatische garantie dat je behouden bent. Kerklid zijn ook niet. Ook dan moet je gered worden uit je verlorenheid, uit de macht van de zonde. Dat kan God alleen, door zijn Zoon Jezus Christus.

Wel is het zo, dat God aan Abraham en zijn nageslacht de redding beloofd heeft. Dat is de belofte van het verbond. 'Ik ben God de Almachtige. Ik zal u en uw nageslacht tot een God zijn.' Dat houdt ook de redding in. Redding van wat verloren is. Redding voor een verloren volk.

Jezus zegt dat ter verklaring in vers 10.

"De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was."

Het is de missie van de Mensenzoon: zoeken en redden wat verloren was / is. Zonder hem is heel het volk voor God verloren. In ongeloof, zonde en de macht van de boze. Dat is Jezus' boodschap voor al de scharen op die bewuste dat. En voor allen die het lezen in Lucas' evangeliieverhaal en die het horen verkondigen. Dat zijn wij vanmiddag in deze kerkdienst.

Jezus komt zoeken en redden wat verloren is. Dat spreekt ook van liefde en zelfovergave. Als je iets kostbaars verloren hebt, ga je het opzoeken. Als het een kind van je is of een andere geliefde, dan al helemaal.

Zo is Jezus. Dat doet God. Hij stuurt zijn Zoon, de enige echte Redder. Er is geen ander. Er komt geen ander. Dat zegt de catechismus ook heel duidelijk in zondag 11. 'Bij niemand anders dan bij Jezus is enig behoud (= redding) te zoeken en te vinden.' Petrus en Johannes hebben het een paar maanden na de dag van Zacheüs vrijmoedig en nadrukkelijk gezegd voor de Hoge Raad van het Joodse volk.

"Jezus is de steen die door u, de bouwlieden, vol verachting is weggeworpen, maar die nu de hoeksteen geworden is. Door niemand anders kunnen wij worden gered, want zijn naam is de enige op aarde die de mens redding biedt." (Hand. 4:11,12)

Een verloren volk moet dat weten en horen. Als het die boodschap in geloof aanneemt, dan wordt dat volk gered.

Voor ons geldt hetzelfde, broeders en zusters. Wij worden alleen gered, wanneer wij geloven in de Mensenzoon, Jezus Christus, onze Heer. Verlos, losgemaakt van de macht van de zonde, de dood en de duivel. Gered om te leven met God en met onze Heer.

5. Een verloren wereld

Jezus zoekt en redt wat verloren is. Het verlorene, staat in een andere vertaling. Dat is een heel brede term. Het strekt zich verder uit dan een verloren mens, een verloren huis en een verloren volk.

Jezus komt zijn volk redden van hun zonden. Dat zegt zijn naam. Maar dat is van betekenis voor heel de wereld.

De wereld is immers verloren vanwege de zonde en de schuld van de mensen. We merken het elke dag. Wat een bittere gevolgen heeft de zonde. De macht van de boze laat zich voelen in de wereld. In het geweld, de vernietiging, de dood... Paulus brengt de verlorenheid van de wereld indrukwekkend onder woorden in Romeinen 8.

"Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door hem die haar daaraan heeft onderworpen. Maar ze heeft hoop gekregen, omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt. Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt. En dat niet alleen, ook wijzelf, die als voorschot de Geest hebben ontvangen, ook wij zuchten in onszelf in afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn, de verlossing van ons sterfelijk bestaan." (Rom. 8:20-23)

Hé, daar komt het woord verlossing weer voorbij. Het woord is hier gelinkt aan bevalling. Gemerkt de barensweeën, de Paulus noemt. Denk aan de verloskundige en de verloskamer in het begin van de preek.

Verlossing betekent dus ook: Er komt niet leven. Er komt een nieuwe mens. Kijk naar Zacheüs. Wat is hij veranderd!

Er komt een nieuwe wereld. Waar ons sterfelijk bestaan voorbij is. Waar de slavernij van de vergankelijkheid, waarin de wereld klem zit, is opgeheven.

Nog is de verlorenheid voelbaar in de wereld en in ons leven. Maar daar komt een einde aan. Dat is de missie van de Mensenzoon, Jezus Christus. Hij doet geen half werk. Hij is een volkomen verlosser, zegt de catechismus.

"Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft." (Joh. 3:16)

Dat evangelie van de redding en de redder Jezus wordt over heel de wereld verkondigd. En overal komen mensen tot geloof in Jezus Christus en worden gered. Zo wordt de wereld gered.

Jezus zegt het zelf: 'Ik ben gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.'

Dat stopt niet bij de grenzen van het Joodse volk, het lijfelijke nageslacht van Abraham. Het stopt ook niet bij de grenzen van de kerk.

Nog volop is de Redder daarmee bezig. Vandaag. Elke dag. Jezus redt nog steeds.

Door hem wordt een verloren mens een geredde mens. Een verloren huis een behouden huis. Een verloren volk een verlost volk. En een verloren wereld een bevrijde wereld. Vrij van zonde, dood en duivel.

Dit behoud is alleen te zoeken en te vinden bij Jezus Christus, Gods Zoon. Hij komt immers zoeken en redden wat verloren is.

Amen.